

UTREDNING AV POLITISK STYRINGSSTRUKTUR

Notat til politisk delprosjekt for politisk
organisering

Sammendrag

I dette notatet utredes valg av politisk styringsstruktur for nye Ørland. Det fremmes
noen ulike eksempelmodeller i notatet

Emil Raaen
Prosjektleder nye Ørland

Innhold	
Bakgrunn	2
Valgt modell	2
Delprosjekt politisk organisering.....	3
Lovgrunnlag kommuneloven §10 og §10a;	3
Lovgrunnlag valgbarhet kontrollutvalg	4
Delegasjon ved utvalgsmodell	4
Noe prinsipper for delegering i en utvalgsmodell kan være som følger;.....	4
Generelle regler om bruk av delegert myndighet kan være som følger;	5
Godtgjøringsreglement	6
Kostnader ved politisk organisering.....	7
Politisk reglement og nærdemokrati	7
Administrativ organisering når ny administrativ og politisk organisering er på plass	7
Vurderinger	8
Hva bør man vurdere?	8
Formålspriksipp og funksjonspriksipp.....	8
Delegert beslutningsmyndighet eller ikke	9
Valgbarhet og delegasjon.....	9
Forslag til administrativ topplederstruktur.....	10
Eksempel på mulig organisering	11
Vurderinger som ikke er gjort i disse eksemplene.	14
Planutvalg	14
Organisasjon og utvikling	14
Formannskapet.....	14
Konklusjon	15
Forslag til innstilling;	15
Forslag til innstilling fra politisk delprosjekt politisk organisering;	15

Nye Ørland

Bakgrunn

Valg av styringsstruktur for politisk arbeid er av de viktigste avgjørelser fellesnemder og kommunestyre tar. Her legges selve grunnlaget for demokratisk arbeid i kommunen med innbyggermedvirkning og politisk arbeid og styring. Prosjektleder mener det er hensiktsmessig å klarlegge hovedlinjene for ny politisk organisering slik at partiene og politikere har et bilde på intendert politisk organisering for nye Ørland kommune. Det er imidlertid viktig å påpeke at kommunestyret kan endre organisering når det selv ønsker.

Det er viktig at administrativ og politisk styringsstruktur organiseres på en slik måte at de legger til rette for hverandres arbeid. Vi er nå inne i en tid der prosjektleder utreder administrativ struktur (egen utredning). En del av prosjektleders utredning av administrativ struktur vil være å påse at de administrative strukturene kan levere hensiktsmessig på den politisk valgte organiseringen. Det er også derfor ønskelig at man foretar noen prinsippavklaringer knyttet til framtidig politisk organisering i denne saken. Det vil være nødvendig å komme tilbake til delegasjon, frikjøp - og godtgjøringsregler

Valgt modell

I avtalen ble det valgt formannskapsmodell og størrelsen på kommunestyret og formannskapet ble fastsatt. Dette ble også senere stadfestet i forskrift.

Fra avtalen;

3.3.4 Lokaldemokrati

Ørland og Bjugn er i dag ett felles bo- og arbeidsmarked, og en sammenslåing mellom kommunene vil ikke skape vesentlige utfordringer knyttet til avstander og deltakelse i politisk arbeid. Det er et mål å ha høy politisk deltakelse ved valg, og engasjement/gode medvirkning mellom valgene.

- Fra og med vedtaket om sammenslåing av kommunene fram til og med 31. desember 2019 er den politiske organiseringen slik:
 - To separate kommunestyre og ei fellesnemnd.
 - Gjennom vedtak i kommunestyrene opprettes en fellesnemnd som får ansvaret for forberedelse til kommunesammenslåing, og organisering politisk/administrativt i den nye kommunen. I tillegg oppnevnes et partssammensatt utvalg for sammenslåingsprosessen. Oppgavene til fellesnemnda reguleres av inndelingslovens § 26.
- Fra og med 01.01.2020 skal
 - det nye kommunestyret ha 35 representanter. Kommunestyret behandler bl.a. overordnede planer, budsjett og økonomiplan, reguleringsplaner og andre overordnede saker, jfr. Kommunelovens § 6.
 - det nye formannskapet ha 7 medlemmer og skal ivareta det løpende folkevalgte ansvar. Formannskapet innstiller til kommunestyret i alle/de viktigste saker. Formannskapet behandler bl.a. saker som berører saksområder til flere hovedutvalg eller har betydning for kommunens økonomi, jfr. Kommunelovens § 8.

Administrasjonssenteret er i Botngård. Møter i kommunestyret holdes på Brekstad.

Delprosjekt politisk organisering

Nye Ørland har opprettet et politisk delprosjekt for politisk organisering. Delprosjektets oppgave vil ifølge beskrivelsen i prosjektplanen være å utrede en bestemt problemstilling, beslutningsgrunnlag for en anbefaling til arbeidsutvalget/fellesnemnda. Delprosjektene rapporterer til arbeidsutvalget/fellesnemnda, men får administrativ hjelp til koordinering og utredning fra prosjektledelse og politisk sekretær. I den forbindelse fremmer nå prosjektleder et notat til politisk delprosjekt politisk organisering som fremmer en innstilling som går til arbeidsutvalget og fellesnemnda. Saken sendes ut til delprosjektet og arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget og fellesnemnda vil også få delprosjektets innstilling.

Fellesnemnda og den nye kommunen må beslutte hvorvidt den skal ha en komitemodell eller en utvalgsmodell. Lovgrunnlaget for dette finner man i paragrafene referert under.

Lovgrunnlag kommuneloven §10 og §10a;

§ 10.Faste utvalg. Komiteer

1. Kommunestyret og fylkestinget kan selv opprette faste utvalg for kommunale og fylkeskommunale formål eller for deler av den kommunale eller fylkeskommunale virksomhet. Slike utvalg skal ha minst tre medlemmer.
2. Kommunestyret og fylkestinget fastsetter selv området for de faste utvalgs virksomhet. Slike utvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker hvor ikke annet følger av lov.
3. Kommunestyret og fylkestinget velger selv medlemmer og varamedlemmer til utvalget, og blant medlemmene leder og nestleder.
4. Utvalget kan gi lederen eller et arbeidsutvalg myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet.
5. Kommunestyret og fylkestinget kan opprette komiteer til forberedende behandling av saker og til å utføre særskilte verv. Slik komité kan også tildeles myndighet til å avgjøre enkeltsaker som har direkte tilknytning til komiteens oppdrag.
6. Kommunestyret og fylkestinget kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge faste utvalg og komiteer. En komité kan også omorganiseres eller nedlegges av det organ som har fått myndighet til å opprette vedkommende komité

§ 10 a. Kommunestyrekomiteer. Fylkestingskomiteer.

1. Kommunestyret og fylkestinget kan selv opprette kommunestyrekomiteer og fylkestingskomiteer som saksforberedende organ for kommunestyret og fylkestinget. Komiteene kan ikke gis avgjørelsesmyndighet. Slike komiteer skal ha minst tre medlemmer.
2. Kommunestyret og fylkestinget deler selv alle kommunestyrets og fylkestingets medlemmer inn i kommunestyrekomiteer og fylkestingskomiteer, og velger leder og nestleder til komiteene. Medlemmer av kontrollutvalget som også sitter i kommunestyret eller fylkestinget, er utelukket fra valg til komiteene. Ordfører og fylkesordfører kan fritas fra valget dersom kommunestyret eller fylkestinget bestemmer det.
3. Valget gjennomføres på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til komiteene. Innstillingen skal inneholde et antall navn som tilsvarer antall medlemmer i hver komité med angivelse av den gruppe medlemmet representerer. I tillegg kan innstillingen inneholde et antall varamedlemmer for hver gruppe som tilsvarer antall medlemmer gruppen skal ha, med tillegg av to. Innstillingen vedtas med simpelt flertall.

4. Komiteene skal sammensettes forholdsmessig etter den kjønnsmessige fordeling blant de som skal velges. Varamedlemmer til komiteene velges på samme måte blant kommunestyrets og fylkestingets varamedlemmer.
5. Ved varig uttreden eller forfall til kommunestyret og fylkestinget etter § 16 nr. 2 skal vedkommende varamedlem tre inn i den kommunestyrekomité eller fylkestingskomité som den uttredende tilhørte.
6. Komiteene kan opprette arbeidsutvalg hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet.
7. Kommunestyret og fylkestinget kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge kommunestyrekomiteer og fylkestingskomiteer.

Lovgrunnlag valgbarhet kontrollutvalg

Kommunestyret velger kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, og blant disse leder og nestleder. For å sikre tilstrekkelig kontakt mellom kommunestyret og kontrollutvalget, er det et krav at minst ett av medlemmene skal sitte i kommunestyret. Noen kommuner har også valgt å ha gjennomgående representasjon. Dette innebærer at hele kontrollutvalget blir valgt blant kommunestyrets medlemmer.

Begrensninger i valgbarhet Krav til uavhengighet og nøytralitet i kontrollutvalgsarbeidet medfører at et medlem av kontrollutvalget som hovedregel ikke kan ha verv som kan komme i konflikt med arbeidet i kontrollutvalget. Dette innebærer at følgende personer ikke kan bli valgt til kontrollutvalget; ■ ordfører og varaordfører ■ medlem og varamedlem til formannskap og fylkesutvalg ■ medlem og varamedlem av kommunestyrekomité ■ medlem og varamedlem av kommunale nemnder og utvalg med beslutningsmyndighet ■ ansatte i kommunen, uansett stillingsbrøk. Styremedlemmer i kommunale foretak vil ikke være valgbar til kontrollutvalget.

Delegasjon ved utvalgsmodell

Dersom man går for en utvalgsmodell vil man kunne delegere ansvar og myndighet for enkeltområdene ned til utvalgene. I en komitestruktur vil man derimot ikke ha anledning til å delegere ansvar. Det må utarbeides et delegasjonsreglement som avgjør i hvilken grad kommunestyret avgir delegasjon. I ytterste konsekvens så kan man legge alle avgjørelser tillagt kommuner gjennom lov til utvalg, med mindre lovverket angir annet (eksempel på unntak er økonomi og formannskapet og kommunestyrets lovbestemte plikter)

Nedenfor har jeg tatt med noen delegasjonsmomenter for å synliggjøre en mulig innretning for delegasjon ved en utvalgsmodell der man begrenser formannskapet og kommunestyrets myndighetsutøvelse.

Noe prinsipper for delegering i en utvalgsmodell kan være som følger;

1. Kommunestyret må behandle alle saker som det i særlov er bestemt at kommunestyret skal behandle selv, samt de saker som dette reglementet sier skal behandles av kommunestyret.

2. Den myndighet som særlover med forskrifter legger til kommunene å ta seg av kan delegeres til de respektive utvalgene i tråd med ansvarsområdene i det enkelte utvalg. Unntatt er de saker som særlov forutsetter at kommunestyret selv skal behandle og løpende, ikke prinsipielle saker, som er delegert til rådmann. I hovedsak vil utvalgene i en slik modell kunne ha ansvar for saker av mer overordnet karakter, plansaker og mer prinsipielle saker innenfor sine ansvarsområder og de aktuelle særlover.

3. I medhold av kommunelovens § 23 gir kommunestyret rådmannen myndighet til å ta avgjørelser i alle kurante saker. En sak skal alltid oppfattes som kurant når det foreligger retningslinjer for hvordan den skal behandles, eller en har praksis for behandling av lignende saker. Der myndighet er lagt til særskilte fagstillinger i hht særlov er dette angitt spesielt

4. Endringer i delegasjonsreglementet må vedtas av kommunestyret. Rådmann gis myndighet til å foreta justeringer og formelle endringer som er nødvendige for å bringe reglementet i samsvar med kommunestyrets endringsvedtak.

Generelle regler om bruk av delegert myndighet kan være som følger;

- All delegert myndighet må utøves i samsvar med lover, forskrifter og retningslinjer gitt av overordnet organ og i tråd med målsettinger i kommunens planverk og innenfor budsjettets rammer og forutsetninger.
- Et overordnet organ kan kreve å få lagt fram en sak som et underordnet organ har til behandling etter delegert myndighet.
- Et overordnet politisk eller administrativt organ kan når som helst trekke tilbake delegert myndighet, enten generelt eller for en eller flere spesielle saker.
- Kommunestyret kan uavhengig av delegering kreve å få seg forelagt enhver sak til orientering eller avgjørelse i samsvar med kommunelovens § 76. De kan omgjøre vedtak av andre folkevalgte organer eller administrasjonen i samme utstrekning som disse kunne omgjøre vedtaket selv
- Et organ som har fått delegert myndighet til å treffe vedtak eller til å gi uttalelse, kan unnlate å bruke sin myndighet og i stedet legge saken fram for kommunestyret eller det organet som har delegert myndigheten.
- Den som har fått delegert myndighet, kan overlate til det overordnede organet å ta avgjørelser i spesielle saker, med mindre særlov ikke setter begrensning.
- Delegering av myndighet etter særlovgiving til utvalg, rådmann eller andre omfatter myndighet etter forskrifter som er gitt i medhold av vedkommende lov.
- Et overordnet organ kan av eget tiltak omgjøre vedtak fattet av et underordnet politisk eller administrativt organ i samsvar med forvaltningslovens § 35, jfr. kommuneloven § 60, og kan også kreve å få lagt frem for seg aktuelle saker.

- Vedtak gjort i hastesaker etter kommunelovens § 13, «hasteparagrafen», skal refereres skriftlig for kommunestyret eller det organ som ordinært skulle gjort vedtaket, i første møte etter at hastevedtaket er fattet.
- Alle enkeltvedtak, også de som er truffet i henhold til delegert myndighet, skal grunngis samtidig med at vedtaket treffes. Jfr. forvaltningslovens § 24.
- Alle enkeltvedtak – også de som er truffet i henhold av delegert myndighet – kan påklages av en part eller andre med rettslig klageinteresse. Jfr. forvaltningslovens § 28. Partene skal gis opplysninger om klageadgang og klagefrist. Jfr. forvaltningslovens §§ 27 og 29.
- Med mindre særlov bestemmer noe annet, er formannskapet klageinstans. Før klage behandles av klageinstans eller etter særlov, skal den som har truffet vedtaket, ha anledning til å omgjøre/oppheve det. Dersom vedtaket er truffet på administrativt nivå, skal også eventuelt tilhørende politisk organ, dersom de ønsker det, ha anledning til å oppheve/omgjøre vedtaket før det sendes klageinstansen. Siste setning gjelder ikke klagebehandling etter Lov om sosiale tjenester og Lov om barnevernstjenester, som har egne retningslinjer for dette.

For det enkelte utvalg vil man henvise til det lovgrunnlaget som saker skal behandles etter i tråd med de faglige inndelinger man har på komiteene

Godtgjøringsreglement

Det må utarbeides et godtgjøringsreglement som regulerer frikjøp, godtgjøring av folkevalgte og eventuell sikring av pensjonsrettigheter. Kommuneloven regulerer noe av dette;

§ 40. Rett og plikt til å delta i møter i kommunale og fylkeskommunale organer. Inhabilitet. Rett til dokumentinnsyn.

1. Den som er valgt som medlem av kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ, plikter å delta i organets møter, med mindre det foreligger gyldig forfall.

Arbeidstaker har krav på fri fra arbeid i det omfang dette er nødvendig på grunn av møteplikt i kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer. Arbeidstaker har også rett til permisjon fra sitt arbeid i fire år eller for resten av valgperioden for å utføre heltids- eller deltids kommunalt eller fylkeskommunalt verv.

§ 41. Dekning av utgifter og økonomisk tap.

1. Den som har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på skyss-, kost- og overnattingsgodtgjøring for reiser i forbindelse med vervet, etter nærmere regler fastsatt av kommunestyret eller fylkestinget selv.

2. Tap av inntekt og påførte utgifter som følge av kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv erstattes opp til et visst beløp pr. dag, fastsatt av kommunestyret eller fylkestinget selv. Det skal fastsettes ulike satser for legitimerede og ulegitimerede tap.

§ 42. Arbeidsgodtgjøring.

Den som har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på godtgjøring for sitt arbeid etter nærmere regler fastsatt av kommunestyret eller fylkestinget selv.

§ 43. Pensjonsordning.

Kommunestyret og fylkestinget kan selv vedta å opprette eller slutte seg til en pensjonsordning for folkevalgte i kommunen eller fylkeskommunen.

Kongen kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om slike pensjonsordninger.

Det vil imidlertid være et behov for å drøfte hvilke roller som skal frikjøpes i hvilken grad

Kostnader ved politisk organisering

Det er et mål at kommunesammenslåingen gir gevinstrealisering. Det er en politisk vurdering om politisk nivå skal hente ut gevinsten på sitt område i form av bedre arbeidsforhold for politikere og slik sikre bedre politiske prosesser eller om man skal hente ut gevinstene økonomisk. Det er i dag ulik prioritering av frikjøp og ulikt kostnadsbilde for den politiske organiseringen i de to kommunene. Framtidig kostnadsbilde vil påvirkes av hvilket nivå man legger seg på.

Det vil være noen reduksjoner i utgifter i forbindelse med sammenslåingen i kraft at vi blir færre politikere totalt sett og at dublerne funksjoner opphører. Vi går fra totalt 47 kommunerepresentanter til 35. Vi går fra 14 formannskapsmedlemmer til 7. Ordfører og varaordfører går fra to til en. Dette gir et lite økonomisk handlingsrom som man kan velge å beholde til politisk styring eller la bli en del av den totale økonomiske gevinstrealiseringen. Her står også kommunestyret fritt til å endre reglene. Imidlertid er det hensiktsmessig å lande forutsetningene for politisk arbeid slik at vi øker forutsigbarheten for kandidater til politiske verv.

Vi kan også påregne reduserte administrative kostnader på dette området. Det politiske delprosjektet politisk organisering bør arbeide videre med dette.

Politisk reglement og nærmedemokrati

Det er viktig å sikre gode lokaldemokratiske prosesser og at vi har et levende folkestyre. Hvordan vi engasjerer innbyggere i nye Ørland ut over de kjente linjer vi har i dag må det jobbes videre med. Her er det ulike muligheter. En av mulighetene reguleres i kommunelovens § 12. om kommunedelsutvalg. Vi ser også at flere kommuner i større grad legger til rette for innbyggerinvolvering og innbyggerinitiativ på digitale plattformer. Regler, rutiner og former for politisk arbeid må det jobbes videre med i det politiske delprosjektet for politisk organisering.

Administrativ organisering når ny administrativ og politisk organisering er på plass

Det er naturlig at prosjektledelsen kommer tilbake med en sak til fellesnemda om hvordan vi organiserer administrativt arbeid i nye Ørland og arbeidet i fellesnemda etter at ny politisk hovedstruktur og ny administrativ ledelsesstruktur er besluttet.

Vurderinger

Hva bør man vurdere?

Når kommuner vurderer om, og i så fall hvilke type komite eller utvalg, som skal etableres under kommunestyret, er det noen hovedproblemstillinger som bør drøftes:

Er det behov for komiteer eller utvalg?

Er det mest hensiktsmessig med faste utvalg eller komiteer?

Hvordan kan disse utvalg og komiteer sammensettes?

Hvor omfattende beslutningsmyndighet kan de tildeles?

Hvor mange utvalg er det hensiktsmessig å opprette, hva er en hensiktsmessig fordeling av arbeidsområder mellom utvalgene og hvilke inndelingsprinsipp kan benyttes?

De ulike modellene har styrker og svakheter og hvilken modell man velger avhenger av hvilke perspektiv man vil vektlegge mest.

En annen ting man må vurdere er kommunens kontekst nå i forhold til hvilke perspektiv som vil fremme dens interesser mest.

Formålsprinsipp og funksjonsprinsipp

Det er vanlig å skille mellom to hovedprinsipper for inndeling av utvalg: et formålsprinsipp og et funksjonsprinsipp. I korte trekk forventes inndeling av utvalg etter formålsprinsippet å gi politikerne god kunnskap om sektor- og tjenestespesifikke forhold, mens inndeling etter funksjon forventes å legge til rette for mer tverrgående, helhetlig innsikt og ansvar.

Organisering ut fra et formålsprinsipp innebærer at inndelingen mellom utvalgene/komiteene baseres på ulike sektorer, saksfelt eller tjenestetyper som kommunen ivaretar. Den tradisjonelle hovedutvalgsmodellen, med fire utvalg inndelt etter sektor (undervisning, helse og sosial, kultur og teknisk sektor) er et eksempel på organisering etter et formålsprinsipp. Inndelingen etter hovedsektor har i stor grad blitt erstattet med andre formålsinndelinger eller funksjonsinndeling, jf Kommunal organisering 2016

Etter prosjektleders oppfatning vil en modell med tradisjonell formålsprinsipp i nye Ørlands hovedutvalgs -eller komitestruktur best harmonisere med den administrative topplederstrukturen som er utredet. Dette er det inndelingsprinsippet flest anvender og som har vært den dominerende måten å organisere arbeidet på de siste 25-30 årene. I en slik modell ivaretas det tverrfaglige perspektivene av kommunestyret selv.

Det er imidlertid mulig å velge andre innretninger og også andre formålsprinsippinndelinger enn de ansvarsområder som er tillagt hver enkelt kommunalråd. Mange kommuner forsøker å harmonisere politisk ansvarsområde med administrativt område. Dette for å forenkle kommunikasjon mellom nivåene og utad, og at det etableres klare styringslinjer.

Delegert beslutningsmyndighet eller ikke

Mens kommunestyrekomiteer ikke kan delegeres beslutningsmyndighet, er dette mulig og vanlig for faste utvalg. I praksis handler altså valget mellom faste utvalg og kommunestyrekomiteer langt på vei om det politiske underutvalget skal ha mulighet til å ferdigbehandle saker eller ikke.

Det er naturlig at utvalgsmodellen vil sektorisere ansvar som vil kunne gå på bekostning av helhetsperspektivet til kommunestyret. På den andre siden vil det oppleves mer meningsfullt å være i et møte med delegert myndighet, der det du faktisk vedtar får direkte betydning.

Prosjektleder mener at det for nye Ørland er særlige grunner til å sikre en helhetlig forståelse for hvordan den nye kommunen bygges. Bakgrunnen for denne kommunesammenslåingen gjør at behovet for bred forankring og forståelse for hvordan man bygger en felles kommune er viktig. Dette er også det prosjektleder oppfatter som bakgrunnen for valget om å gjøre fellesnemda så stor som mulig og at man i det politiske arbeidet i fellesnemda ikke har delegert avgjørelser og myndighet til underliggende organ.

Valgbarhet og delegasjon

En annen viktig forskjell mellom komite og utvalgsmodellen er valgbarhet til komite/utvalg. I en komitemodell så må samtlige av kommunestyrets medlemmer sitte i en komite. I en utvalgsmodell er det ikke nødvendig å plassere samtlige av kommunestyrets medlemmer og man kan i tillegg hente inn medlemmer som ikke sitter i kommunestyret. Fordelen med å hente medlemmer utenfor kommunestyret er at man kan involvere flere i lokaldemokratisk arbeid og man kan hente inn eksperter eller spesielt interesserte i faget til å delta. Bakdelen med dette er at man kan få sterke sektorstyrer som ikke har ansvar for helheten og som kan gi målkonflikter mellom den aktuelle sektorens behov og kommunens helhetlige behov.

Det er etter prosjektleders oppfatning betydningsfullt at de som har sektoransvar også må stå til ansvar for kommunens helhetlige styring. Administrasjonen skal uansett stå for faglig utredning. Med 35 medlemmer i kommunestyret antas det at vi vil ha en bred sammensetning av kompetanser og erfaringer.

Kommunestyrekomiteer har en begrenset utbredelse i kommunene. En svært liten andel av kommunene, kun 11 prosent, praktiserer dessuten en ordning med faste utvalg uten beslutningsmyndighet på noen områder. Dette indikerer at kommunene jevnt over finner det hensiktsmessig å kunne delegere beslutningsmyndighet til politiske undervalg, i hvert fall på noen saksområder. Ett saksområde som ofte har delegert myndighet er planutvalget.

Enkeltsaksbehandling i utvalg med beslutningsmyndighet antas å støtte opp under ombudselementet i politikerrollen. Saksforberedende komiteer uten beslutningsmyndighet antas å støtte sterkere opp under det strategiske og styrende elementet i politikerrollen.

Utvalgs- og komitestrukturen i norske kommuner har etter hvert blitt mer mangfoldig. Dette gir mulighet for at den enkelte kommune kan tilpasse strukturen til hva den finner hensiktsmessig ut fra kommunens spesifikke behov. Politiske «kråkeslott», der ulike typer utvalg, inndelingsprinsipper og arbeidsmåter kombineres i svært mange varianter kan imidlertid føre til redusert beslutningseffektivitet og gi en lite oversiktlig kommuneorganisasjon for kommunens innbyggere. Ut fra styrings- og demokratihensyn fordrer derfor økt valgfrihet også økt organisatorisk bevissthet.

Forslag til administrativ topplederstruktur

+

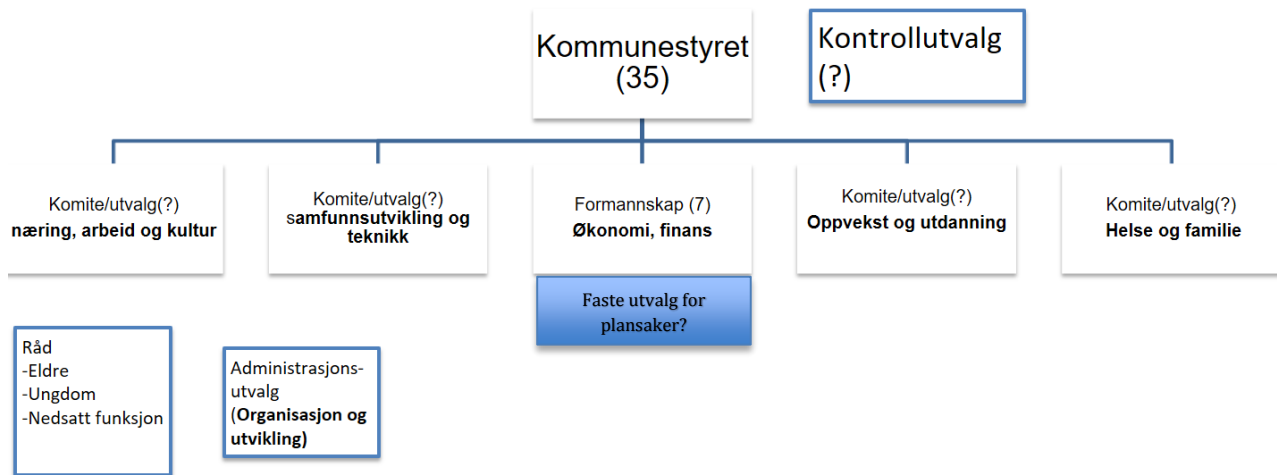
+

Eksempel på mulig organisering

Eksempel 1

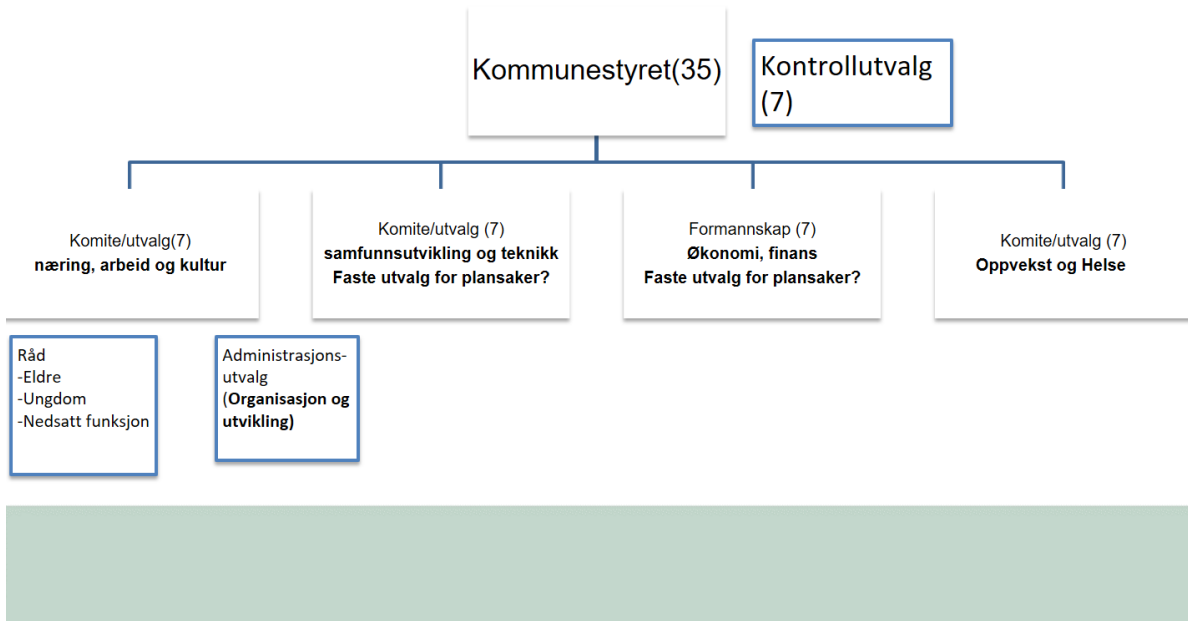
+

+

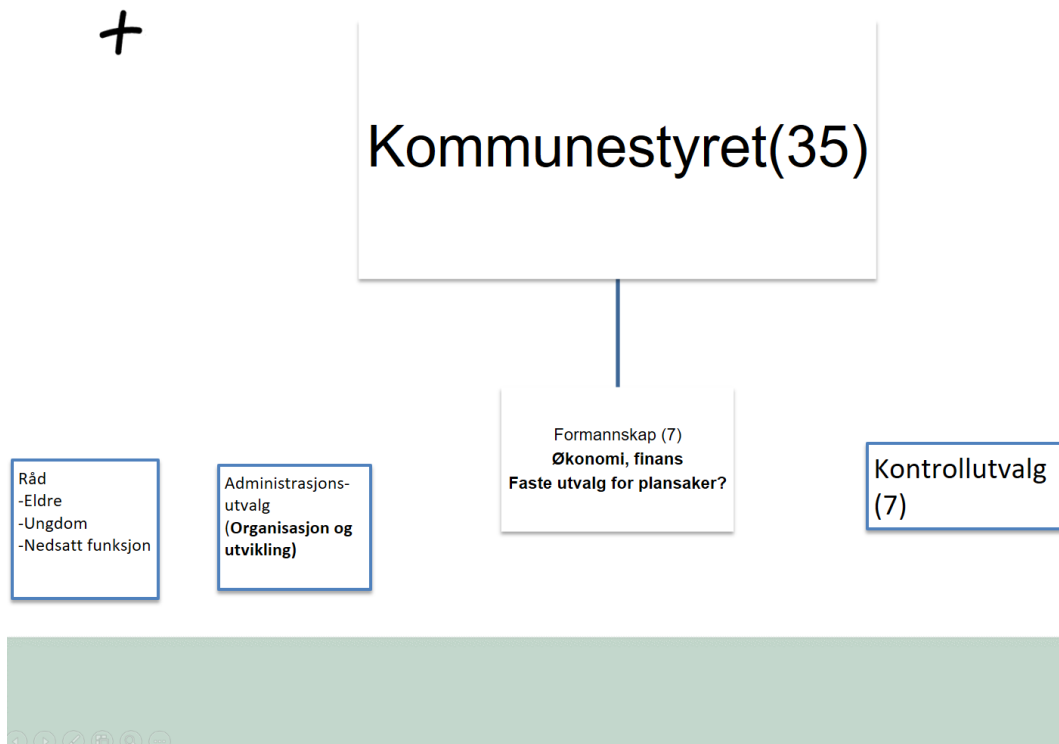
+

Eksempel 2

+

Eksempel 3

(eksempel 3 viser organisering uten utvalg eller komitestruktur)

Vurderinger som ikke er gjort i disse eksemplene.

Planutvalg

Dette kan legges som en funksjon under samfunnsutvikling og teknikk.

Et alternativ er at formannskapet gjøres til det faste utvalget for plansaker (dette er eksempelvis gjort i Trondheim). Ved en slik modell oppnår man at de som skal ivareta kommunens strategiske posisjon kjenner kommunen og dens utvikling godt. Modellen kan eksempelvis suppleres med at formannschaftsmedlemmene får et frikjøp på 20% for å ivareta rollen i formannskapet og planutvalget.

Organisasjon og utvikling. Saker som vanligvis sorterer under kommunalsjef for organisasjon og utvikling er tenkt fordelt på de enkelte komitéene avhengig av sakenes art. Eksempelvis kan personalpolitikk løses til administrasjonsutvalget og formannskapet.

Formannskapet. Jamfør kommunelovens §44 - 6. så ligger det lovfestet en innstillingsplikt til økonomiplan i formannskapet. Det er naturlig at formannskapet som skal ta et strategisk ansvar og er tillagt formelt ansvar i økonomisaker også behandler dette. §44 - 6.; «Kommunestyret og fylkestinget vedtar selv økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget. Ved parlamentarisk styreform skal rådet avgi innstilling som nevnt.»

+

Formannskapet vil i både utvalg og komitestruktur kunne betraktes som et fast utvalg eller en komite, men i motsetning til de andre politiske utvalg eller komiteene er formannskapet et lovpålagt organ.

Konklusjon

I denne saken har jeg lagt opp til at fellesnemda avgjør om man ønsker at kommunestyret skal organisere arbeidet i komiteer og utvalg. Derneft kan det avgjøres om man velger komitemodell eller utvalgsmodell. Det er videre lagt opp til å vurdere hvilke fagområder man ønsker å ha i komiteer eller utvalg og antall komiteer/utvalg. Jeg har lagt opp til å fatte en prinsippavklaring av hvem som er valgbar til komite/utvalg.

Det er ikke lagt opp til beslutninger knyttet til delegasjon eller godtgjøring/frikjøp. Etter prosjektleders mening trenger vi nå ikke ta stilling til delegasjon og godtgjøring på nåværende tidspunkt. Dette er saker som politisk delprosjekt for politisk organisering kan jobbe med framover.

Det vil være hensiktsmessig å vedta en overordnet modell for politisk organisering som vi vet harmoniserer med administrativ organisering.

Prosjektleder mener både komitemodell og utvalgsmodell har styrker og svakheter. Det er opp til det politiske miljøet å konkludere hva man mener kommunen i sin nåværende fase er mest tjent med.

Det er fullt mulig å dele inn i flere eller færre komiteer og utvalg enn det som er vist i eksemplene.

Eksempel 1 vil, av disse eksemplene, være den faginndeling i komite/utvalg som harmoniserer best mot forslag til administrativ organisering

Forslag til innstilling;

- 1) Fellesnemda (vedtar/vedtar ikke) en (komite / utvalgs –struktur) for nye Ørland kommune
- 2) Fellesnemda vedtar en politisk modell med tradisjonell formålsprinsipp i nye Ørlands kommune
- 3) Fellesnemda vedtar en modell i tråd med eksempel (1, 2 eller X?)
- 4) Fellesnemda vil komme tilbake til delegasjon
- 5) Fellesnemda vil komme tilbake til godtgjøring og frikjøp av politisk arbeid.
- 6) Fellesnemda ber administrasjonen utrede framtidig administrativ og politisk samhandling når ny politisk og administrativ topplederstruktur er besluttet.

Forslag til innstilling fra politisk delprosjekt politisk organisering;

